

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice šte. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Šeststopenjska petiti-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Velja za Ljubljano v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., za mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 235.

V Ljubljani v četrtek, 15. oktobra 1885.

Tečaj II.

O povzdigi rešetarke in lončarske obrti v ribniški dolini.

Iz ribniške doline.

(Izv. dop.)

Kedor je kedaj priličnost imel po ribniški dolini se peljati, ali pa, da je nekaj časa v ribniškem kraju bival, čudil se je gotovo nad množino vasij, koje se tu ena za drugo vrsté; ob enem imel je priliko opazovati pridnost tamošnjega ljudstva gledé racionalnega obdelovanja polja in snažnosti vasij in hiš. Pri tem mu ni moglo oditi, da je razmerje med prebivalstvom, kajti vseh v dolini živi do 12 000 duš, in med velikostjo zemlje zelo neenako, dočim se to izključljivo s poljedelstvom živi, ne da bi si s postranskim zaslužkom pripomoglo. V istini, kakor drugje, kjer ni narava dovolj bogato za poljedelstvo obdarovana, da bi se nje prebivalstvo od tega preživiti moglo, ima pa druge zaklade na ali v sebi skrite, kojih naj se prebivalstvo poslužuje, ako pošteno eksistirati hoče. Tudi ribniška dolina v tej zadevi ni pozabljena. Da si nima preveč za obdelovanje ugodne zemlje, zato pak ima zrele gozdove, v katerih se „obude“ narejajo, v nje bližini — na kočevskih tleh — rastejo na stotinah in stotinah štirijaških kilometrih samo lesniki, koji dajejo palice za „vitre“, in v ribniški dolini je več velikih skladišč dobre „ilovice“, materijal za lončarijo.

Če sem v tem pokazal, da Bog ni na Ribničane pozabil, pa ta tudi ni zamudil njemu od narave podanih zakladov neporabljenih pustiti. Kedo je sicer tisti veliki dobrotnik bil, ki je v prvo Ribničane na ta naravni zaklad opozoril, kedo je je prvi v obrti rešetarstva in lončarstva poučeval in kedaj se je sploh oboje v te kraje

vpeljalo — ni mi znano, a tudi prebivalstvo in stare listine o tem popolnoma molče in nikacega pojasnila ne zamogo dati. Najbrže je v naši dolini — lončarstvo in rešetarstvo — zelo stara vkoreninčena obrt.

Naši pradedje trudili so se na Kranjskem tam, kjer je narava za poljedelstvo preslaba, kolikor možno raznovrstnih domačih obrti vpeljati, dobro vedoč, da se s tem ljudstvo dobro in pošteno preživiti more. V najnovšem času začelo se je zopet temu važnemu principu več veljave pridevati, sprevidelo se je, da se edino tem potom zamore finančialnim močem ljudstva pomoči. Ker pa je dandanes tudi uže neizmerno veliko in najrazličnih tovarn, s kojimi se mora gledé jakosti in pripravnosti izdelkov, če uže ne gledé cene, konkurirati, ako se hoče napredovati, zato se pa morajo vse domače in hišne obrti, ki se vzlasti na Kranjskem še na najnižji stopinji napredka nahajajo, izobraževati. Dolžnost poklicanih faktorjev — deželnih in državnih zborov — je, da se ljudstvo v tem poučuje tam, kjer je samo presiromašno ali pa premalo omikano, da bi to na lastne stroške storilo.

Vsak je z veseljem pozdravljal ukrep slavnega deželnega odbora kranjskega, ker je letos razpisal nekaj stipendij za one mladeniče, koji se hoté na Dunaji v tehnologičnem muzeji v hišnih obrtih izuriti in potem doma koristonosno domače ljudstvo poučevati. Toda med tem, ko se je slavno isti vzlasti na Gorenjsko oziral, prepuščal je našo ribniško dolino samo sebi. Kočevarji dobili so edino po blagodušnosti Stampfla iz Prage svojo „lesno obrtno šolo“, ki bode polagoma njim v pravi blagor. Ugovarja se lahko, da je prebivalstvo

naše doline samo krivo, ako noče ponujene prilike porabiti, toda, ako stvar natančneje pogledamo, sprevidimo takoj drugače. Kateri premožnejši kmet, ki ima več sinov, bode enega dal v imenovano šolo, o kateri ni nikoli ničesar niti slišal; kateri bode svojega sina v tako službo dal, o kojej niti ne vé, ali bode potem sin s tem zamogel preživiti se in bode to za njegov napredek. Kakor je do sedaj znano, podelil je sl. deželni odbor dve stipendiji dvema gg. ljudskima učiteljema. To je še najboljši pot, ki ne stoji toliko in se najbrže izpeljati dá. Ako pa je slavno isti za Gorenjsko to storiti blagovolil, zakaj pa ni za ribniško dolino kaj enacega storil? V našem kraju je precejšnje število gg. ljudskih učiteljev, kojih mlajši kateri bi se bil z radostjo podal na omenjeno šolo, da bi v naši dolini pozneje zraven svojega poklica tudi mladino, ki je uže za ljudsko šolo odrastla, v posameznih urah na teden o zimskem času v rešetarstvu in lončarstvu na podlagi prakse poučeval. Da se obe obrti sploh in nekoliko povzdignete, v to ni treba posebnih zavodov osnovati, zadostuje toliko, da se ljudstvo poučuje in napeljuje. Zato pak je treba polagoma in vztrajno ravnati.

Tak zimski tečaj naj bi se osnoval v Ribnici, kamor bi v zimskem času iz raznih vasi cele doline v posameznih dneh za ljudsko šolo odrasčena mladina z veseljem dohajala. Ob nedeljah in praznikih naj bi po poludanski službi božji se pak odrasčenemu ljudstvu tak pouk podajal. Da bi se zato morebiti celo na tej šoli gospod učitelj dobil, koji bi hotel v tehnologični muzej na Dunaj, o tem ni dvojbe, treba samo poprašanja in informacije.

Komur so naše razmere v ribniški dolini znane, dobro vé, kako dobro bi se tak kurz gledé fre-

Listek.

Prokleta!

(Roman. Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predloži pristo poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

Bilo je Luranne-u v tolažbo, da nista njegova otroka pri tej stvari delovala iz sebičnih namenov. Zahteval pa je od njiju, da takoj poravita to, kar se je njemu zdela krivica.

„Meni je več na časti, nego na vsem!“ dejal je svojima otrokoma. „Vidva sta delala neumno in lehkomišno. Bogastvo Valentinino moralo te je odvracati od zveze s to deklico. Ti si jej pa še govoril o ljubezni, motil si njen srčni mir, in tako delo je kaznjivo! Ali bi se nam ne lahko očitalo, da si skušamo po zvijačnosti dobiti premoženje?! . . . Uže sama misel na to me stresa. Kaj bi si mislil baron o nas? Imel bi pravico, tirjati od mene, da se mu opravičim. Ali umeš to, Lucijan? Čutiš li svojo krivico? Znaj, da jo poravnaj le s tem, ako gospodičine d'Arfeuille-ske ne vidiš več ter ná-njo pozabiš. Ti vzdihuješ, misel le-ta ti je mučna? Pa pomisli le, kako ne-

umna je tvoja ljubezen! Valentina d'Arfeuille-ska, milijonarka, ne more nikdar postati tvoja, soproga mladega malega jurista brezi prakse! Bodi pаметen, opominaj samega sebe, spolni svojo dolžnost ter pozabi!“

„Pa ona, ljubi oče!“ zakliče Lucijan bolestno.

„Ona se omoži. Grof Bussières jo je nasnu-bil. Pravijo, da je tako bogat kakor ona.“

Lucijan zaplače zakrivši si obraz z rokami.

„Nesrečnik, kako jo ljubi!“ zamomlja gospod Luranne.

Osem dnij kasneje otide Lucijan proti jugu — v službo k malemu sodišču na deželo. Valentina dozna, da je njen čestitelj odpotoval. Po Juliji izvé, da mora Lucijan odsehdob živeti le svojemu poklicu in da je bila ljubezenska ta razmera za časa šolanja v odgojilnici le — otročarija. Valentina se je čutila varano, brezupno; bila se je streznila, a ne iznebila ljubezni, katera je še zmerom tlela v njenih prsih.

Julija je govorila tako, kakor jo je bil navedil njen oče, in s tem je napravila svoji prijateljici veliko hudo.

Valentina je bila globoko užaljena. Igrali so torej le z njenim srcem, z njenimi čuti! Jokala je bitko za izgubljenimi svojimi iluzijami, jokala je za svojimi željami, ki so jih jej zametovali!

K temu je prihajalo še to, da jo je njen varuh zmerom silil, naj se omoži, in da se je v njegovi hiši čutila zapuščena in osamoščena. Tako se odloči, da vzame grofa Adolfa Bussières-a.

On je bil lep, eleganten, ljubezniv, mlad, samo morda malo preresen za svojo starost. Valentinini je dopadal in rekla si je: „Lehko ga bom ljubila!“

In ta ljubezen do njenega moža jo je imela ozdraviti one prve, krvaveče rane njenega mladega življenja. Nesreča pa je hotela, da grof ni znal nežnih dolžnostij, katere bi moral imeti; zato je nehoté čutil, da mu srce njegove soproge ni povsem naklonjeno. Namesto da bi poskušal, pridobiti si to srce, postal je strašno ljubosumen; postal je čemerén, nezaupen, tožen.

Namesto da bi bil nevarnosti naravnost gledal v oči, postajal je zmerom skritejši ter udajal se je najmračnejšim mislim. Pozabil je bil, nasmeh-

ventiranja izplačal, vé pa tudi, da bi to za naše prebivalstvo najvažneje gledé naše hišne obrti postalo. Kajti bolj in bolj težko je prodajati robo, koja ne napreduje, koja pa tuja konkurencija izpodriva. Da si samo ljudstvo pri vsej pridnosti ne more pomagati, zato manjka nekoliko finančialna moč, največ pa pouk, koji bi ga napeljeval na boljše, na praktičnejšo in pripravnejšo pot.

Kakor se po vsem Kranjskem ljudstvu pomaga v napredku hišnih obrti, ali pa pri povzdigi poljedelstva, živinoreje, konjereje, sadjarstva in vinarstva, da bi ono boljši prihodnosti nasproti šlo, tako naj se sl. deželni zbor kranjski tudi na našo ribniško dolino ozirati blagovoli, da bode tudi v prihodnje blagostanje našega prebivalstva ne le nespremenjeno ostalo, ampak da bode še rastlo ter da bode Ribničan v prihodnje še svojo „leseno in lončeno robo“ na okrog po svetu prodajati zamogel. Vzlasti, ako bode kedaj železnica po naši dolini drdrala, je neizogibno potrebno, da se obe obrti povzdignete; da bodo potovalci še vedno lepega in čednega pogleda naše doline se veselili.

Sveta dolžnost je, v tem napredovati, kar so nam naši pradedje ustvarili, a tudi sveta dolžnost nam po naravi podane zaklade izkoristiti. I.

Dogodki na jugu.

Iz Belgrada se z dné 11. t. m. poroča: Splošno navdušenje, katero so povzročile priprave za vojno, se ni še pleglo, marveč še povišalo. Vojaki odhajajo iz svojih dopolnilnih okrajev povsodi ob radosti naroda. Iste dneve, ko so konjica in pešpolki okolo Valjeva zapustili svoj dopolnilni okraj, da odidejo na mejo, kazal je narod toliko navdušenje, kakor nikdar prej. Vse prebivalstvo, otroci v najnežnejši starosti kakor tudi slabotni starci, prišlo je na ulice okrožnega mesta, in mestni trg, kjer se je imelo vršiti venčanje polkove zastave, bil je kar natlačen ljudij. S cerkvenih stolpov zvonili so zvonovi, iz možnarjev razlegali so se radostni poki, a to oboje prevpili so tisočeri in tisočeri glasovi: „Živio kraj! Slava in čast spremlja naj vojno!“ Veselje in navdušenost naroda pa sta dosegli vrhunec, ko se je zastavonosec prikazal z ono zastavo, katera se je dné 6/13. junija 1876 le z največjim junaštvom rešila iz bitke pri Velikem Izvoru. Mlada deklica ovenčala je zastavo, med tem pa so se popevale narodne pesni in doneli so burni „živio!“ Tako navdušenje kazalo se je povsodi, kjer so vojaki odhajali na mejo.

Srbija, katera se je do zdaj bolj kot katera koli mladih balkanskih držav nagibala konservativni politiki ter se je z resnostjo in odločnostjo držala v notranjem kakor tudi nasproti sosednim državam, nastopila je nakrat s svojo mobilizacijo kot preteč element. Turki sprijaznili so se uže z mislijo, da priznajo bolgarskega kneza glavnim gu-

vernerjem vzhodne Rumelije, a s strahom in trepetom opazujejo oboroževanje Srbije. Turška vlada je vse velevlasti opozorila na te vojaške priprave Srbije, in razen tega so se od srbskega poslanika zahtevala tudi pojasnila. Aarifi paša interpeloval je najprej srbskega poslanika Gruića gledé govora, katerega je govoril škof v Nišu in v katerem je javno napovedaval križarsko vojsko, da si Srbi osvojijo Staro Srbijo in Macedonijo.

Gruić je odgovoril, da on meni, da se tak govor ni govoril. Nadalje je Aarifi paša vprašal, kako je vender to, da je Srbija vedno zagotavljala svoje mirno mišljenje, a zdaj tako pridno oborožuje. Gruić je odvrnil, da se mobilizacija nikakor ne vrši tajno, ukaz mobilizacije bil je razglašen v uradnem listu, prej pa se ni oboroževalo. Kar se tiče vzrokov teh vojaških naredb, so pač tudi javno znani: iskati jih treba v slednjih dogodkih v vzhodni Rumeliji in Bolgariji. Kar se tiče namena mobilizacije, je pač tudi dosti jasno znan po okrožnici ministerstva za vnane zadeve in njegovih pojasnilih, katera so bila objavljena v vseh listih. Dodal je le, da ima oboroževanje defenziven značaj in ta naredba je bila določena, da varuje srbske interese.

V Belgradu je splošno razširjena govorica, da Srbija kmalu prične delovanje, da v kratkem čete prestopijo meje. Diplomatski krogi so vender mnenja, da bode Srbija tudi zdaj postopala soglasno z evropskimi vlastmi, dasi narodova volja zahteva dejanj.

„Temps“ poroča, da so poslaniki v Carigradu predvčeršnjim podpisali zapisnik z ukrepom, naj se v vzhodni Rumeliji ohrani prejšnji položaj. Turčiji se naroči, da izvede ta ukrep, če treba, tudi z orožjem. V tem slučaju bi imeli evropski komisarji spremljati čete. Kaj poreko vlasti k temu zapisniku, ni še zdaj znano. Včeraj se jim je baje poslal v potrdilo. Tako poroča „Temps“.

Grški listi poročajo, da so Krečani (prebivalci Krete) proglasili združenje z Grčijo. Ta vèst vender še ni uradno potrjena.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V včerajšnji seji državnega zbora predložil je finančni minister državni proračun za 1886. l. Vkupna potrebščina za 1886. l. znaš 513 582 710 gold., pokritje znaša 506 939 788 gld., primanjkljaj torej samo še 6 642 922 goldinarjev, torej za 8 630 355 gld. menj, nego v lanskem. Redni stroški so se proti vlanskemu letu zmanjšali za 2 772 080 gold., dohodki pa se za 1 793 800 gld. povišali. Kar se tiče primankljaja 6 642 922 gld., dejal je finančni minister, da se pokrije z gotovino v blagajnicah. Torej ne bode letos treba novih dolgov. — V soboto prične se adresna razprava.

Valentina je bila tako rekoč ločena od svojega sinka. Videla ga ni skoro nikoli. Grof mu je bil preskrbel dojnico. Zdelo se je, kakor bi hotel, da otrok le njega ljubi. Če ga je mati vzela v naročje, uže je upil: „Čuvaj se, da mu ne storiš kaj slabega!“ Kmalu si ni upala več, svojega otroka poljubiti!

Tako je ubožala in osamotarila uboga mlada gospa zmerom bolj in bolj. Njen soprog jo je zamenjal, njenega otroka so ji odvzeli. Išoč pomoči gledala je okolo sebe ter je našla —?

3.

Lavra se je bila po Valentinini poroki zopet bližala mladi grofinji ter jej skazovala iskreno prijateljstvo. Valentina je verjela tej nekaj zakasneli naklonjenosti ter je bila Lavre prav vesela in jej hvaležna. Polna zaupanja ter nesluteč, koliko hudo je nehoté napravila bila pastorki svojega varuha, ni se ve-da mogla misliti, da se Lavra le z njo igra ter se jej laska le zato, da bi jo mogla tem priležneje pogubiti!

Lavra se je bila zaprisegla, da se hoče maščevati! S smehljanjem na ustnicah čakala je pri-

V delegacije izvoljeni so za Kranjsko: grof Hohenwart, njegovim namestnikom Klun; za Goriško: dr. vitez Tonkli, njegovim namestnikom Valussi.

Z Dunaja se poroča, da je zdanja škofovska konferenca samo zborovanje članov eksekutivnega odbora, kateri se je izvolil pri slednji občni škofovski konferenci. Ta odbor shajal se bode baje v rednih dobah k posvetovanji o položaji duhovščine.

Tuje dežele.

Iz Srbije se poroča, da vojne čete neprestano odhajajo na meje; narod pozdravlja jih povsodi z največjim navdušenjem. Nekateri listi trdè, da je srbsko obnašanje in postopanje obrneno proti Turčiji in Bolgariji, kar pa je komaj verjetno, ker srbski narod zahteva le od svojih vojakov, naj gredo v Staro Srbijo in Bolgarijo. Ta slednji evangelij pridiguje se javno v Nišu.

Položaj v vzhodni Rumeliji je še vedno nejasen. V tem ko se z jedne strani zagotavlja, da je sultan pripravljen priznati bolgarskega kneza guvernerjem v vzhodni Rumeliji, poroča se z druge strani, da so poslaniki v Carigradu sklenili, naj se v vzhodni Rumeliji obdrži prejšnji položaj; če bi se to lahko ne doseglo, naj Turčija Bolgare v to primora z orožjem. V Bolgariji in vzhodni Rumeliji je vse mirno, kajti narod z gotovostjo pričakuje uresničenje njegovih zahtev.

Rumunska zbornica otvori se baje dne 1. lega novembra. Otvorenje zbornice in nje zasedanje je gotovo velike važnosti, kajti o tej priliki izrekla se bode gotovo rumunska vlada, kako stališče zavzima ona v vzhodnorumelijskem vprašanji. Do zdaj imamo od Rumunije še jako malo poročil v tej zadevi.

Francoski volilci poslali so svojemu poslancu, ministerskemu predsedniku Brissonu, čestitko, na katero je on odgovoril, da volitve dné 4. t. m. nikakor niso omajale zaupanja republikancev, dasi so v novi zbornici za več nego 150 glasov v manjšini. Monarhisti — dejal je Brisson — hote obstoječe institucije omajati ter povzročiti revolucijo. Niti republikanci, niti monarhisti nečejo vnanje vojske; republika samo more notranji mir zagotoviti.

Dopisi.

Iz Krškega, 13. oktobra. [Izv. dop.] (Snovanje obrtnih zadrug.) Društva oživé družabno življenje, društva okreptajo posamezne ude človeške družbe in stan, v katerem so. Od kar imamo ustavno življenje v Avstriji, odkar se je vsled tega tudi društveno življenje bolje gibati začelo, bili so obrtniki in rokodelci zadnji, to je tisti, ki so se najmanj zbirali v društva. Manjkalo jim je za to nekaj potrebne omike, nekaj pa je bila obrtna svoboda, vpeljana po postavi od leta

ložnosti, da bi mogla zadostiti svojemu sovraštvu! Kakošna bode njena osveta? Hotela je oba zakonska na vsak način ločiti, da bi potem tolažila ne-hvaležnika, ki je ni maral in katerega vender še ljubi! Lavra ni bila zbirčna v volitvi pomočkov, ki bi jo doveli do smotra; ona bi bila celó pripravljena, postati grofova priležnica, le da bi Valentino ponižala!

Valentina je hinavski tej ženski zaupala vse skrivnosti svoje duše! To, da sta se bila zakonski odtujila, prišlo je bilo Lavri baš prav; podkurjevala je ogenj. Ko je govorila z Valentino, dajala je njej prav proti možu; a ko se je pomenkovala z grofom, storila je baš naopak. Če jej je Valentina boječe kaj zaupala, brž je to ovdila grofu, da ga je le jačila v neumnej njegovej ljubosumnosti!

Kmalu je bila izvedela vso skrivnost Valentinino. Valentina je ljubila nekaj mladega Luranne-a in še zdaj ni ga bila pozabila! Na podlagi te ovedbe hotela je Lavra izvesti svojo osveto!

Skušala je, seznaniti se z gospodičino Luranne-ovo, kar se jej tudi posreči.

ljavati se, postal je klavern, molčeč. Vsako besedo, vsak korak soprogin razlagal si je grof po svojem nedoverju. Ne da bi hotel, postal je tiransk, neznosen. Tako se je godilo, da se ni umiljeval svojej soprogi, pač pa se jej zmerom bolj odtuževal.

Enajst mesecev po poroki porodila je grofinja sina.

Grofa je ta dogodka povzdignila v deveta nebesa. Mislil bi bil človek, da se odslej stvar na bolje obrne. V istini je bil grof ves drugačen. A to ne proti grofinji, saj za-njo se niti ni menil več!

Čudna, nenavadna, nemogoča očetovska ljubezen navdajala ga je zdaj povsem; imel je samo še eno misel: misel na svojega otroka. Vse skrbi, vse besede, vsi pogledi veljali so otroku. Razen njega ni bilo grofu nič več na svetu. Njegov sinček mu je bil bog, a on sam sluga tega malika! Postajal je pred zibeljo tega otroka, rekel bi na — kolenih!

Grofovi prijatelji so rekali: „Njemu manjka k popolni sreči le to, da sam ne more dojeti svojega otroka.“

20. decembra 1859, temu kriva; kajti jemala je rokodelcem veselje do njihovega stanú.

Zato pa razumni obrtniki z radostjo pozdravljajo novo obrtno postavo od 15. marcija 1883, po kateri je obrtni svobodi tako odzvonilo, da človek sešteje svobodne obrte skoro da kmalu na prstih ene roke. Obrtni zadrugi so drugi del nove postave, ki ga obrtniki z veseljem pozdravljajo, kajti dopada se jim, da bodo v njih imeli priliko, potegniti se za pravice in korist svojega stanu, urediti napačnosti pri rokodelstvu ter v njih imeti nekakošna ognjišča, pri katerih se bodo ogrevali za svoj stan. Starejšim rokodelcem so nove zadrugi za to po volji, ker jih spominajo na prejšnje cehe, ki so se deloma še ohranili, zlasti kjer jih je premoženje cehovsko vezalo (na pr. peke v Ljubljani, kovače v Kameniku); mlajše in izobraženejše obrtnike bo to mikalo radi tega, ker bodo odslej imeli v svojih zadrugah društva, kakeršna imajo drugi stanovi, recimo uradniki, učitelji, duhovniki.

Snovanje zadrug gre lepo od rok po velikih mestih, kjer se lahko za vsak obrt posebej zadruga ustanovi, in kjer obširne in precej zamotane postavne določbe omikanejši obrtniki lažje umó. Po kmetih so razmere težje. Malo rokodelcev, zlasti malo davkoplačujočih obrtnikov je, še ti so razkropljeni in ne ravno zelo izobraženi. Največ je krčmarjev, navadno toliko, kakor vseh drugih skupaj. Po kmetih torej nikakor ne gre snovati za vsako občino, trg ali mesto posebno zadrugo; največ kaže to skupno storiti za jeden sodnijski okraj.

V tem zmislu se je snovanje obrtnih zadrug s pomočjo kupčijske in obrtne zbornice na Kranjskem še pričelo. Snujejo se zadrugi razen Ljubljane tudi še v političnih okrajih: v Radovljici (tukaj na pr. posebej za Bohinj, posebej za Kropo, Kamno Gorico), v Logatci (posebej za idrijski, loški okraj), v ljubljanski okolici, v Kameniku (na Brdu so osnovali kaj krepko zadrugo), v Novem Mestu.

V krškem, kostanjeviškem, mokronoškem in radeškem okraji se vrši snovanje zadrug 13., 14., 15. in 16. t. m. Snovanje vodi c. kr. okrajni glavar g. Weiglein s pomočjo tajnika kupčijske zbornice, ces. svetovalcem g. Murnika. V Krškem se je bilo zbralo v torek 13. t. m. na poziv ces. kr. okr. glavarstva od 326 kacij 80 obrtnikov, polovica menda gostilničarjev. (Ves politični okraj broji morebiti do 1000 obrtnikov, a vmes je morda 500 krčmarjev.)

Ko se jim je postava prebrala, razložil jim je nekaj najvažnejših točk iz obrtnijske postave od 1. 1883. g. Murnik prav lepo v jako umljivem jeziku, poudarjaje na pr., kako se je vsled obrtne svobode po velikih mestih pomnožilo število tistih obrtnikov, ki niso bili ne rokodelci ne trgovci, kako je narastlo število pomočnikov in delavcev,

Nekega dne naznani gospodičina Luranne-ova novej svoje prijateljici vsa vesela, da je njen brat prišel in da ostane mesec dni v Parizu. Lavra je težko zakrivala hudobno svoje veselje nad tem in pozurila se je, da je povabila novodošleca na domač ples v hišo svojih starišev.

Tam najde Valentina njega, ki je bil njena prva ljubezen.

Ne grofinja, ne Lucijan nista slutila, da se bosta tu videla. Lavra je opazovala oba z Argovimi očmi. Videla je, kako sta bila zadrežna in potrta.

Valentina je, ugledavši Lucijana, smrtno prebledela. Njegovemu boječemu pozdravu je odzdravila le na hitrem; potem je hitela k ba. onici ter prisedla k njej.

Mladi mož jej je tožen sledil z očmi ter se je umaknil potem za okensko nišo, da bi nikdo ne opazil njegovega ganotja.

Lavra je vse to videla. Bila je zadovoljna. „Ljubita se še zmerom“, reče sama pri sebi, „zdaj je moja skrb le tá, da ogenj podnetim.“

(Dalje prihodnjič.)

ki so bili po večkrat brez službe in zaslužka ter vsled tega nevarni javnemu redu in varnosti.

Da se varuje torej pošteno izučeno rokodelstvo, da se skrb za v službi onemogle delavce izroči nekoliko obrtnikom samim — zato se je izdala nova obrtna postava, katere najvažnejša dela sta omejevanje svobodnih obrtov in snovanje zadrug. Strah navzočih rokodelcev, da bode morda veliko vplačanje v zadrugi v blagajnico za bolne pomočnike, poleg se je kmalu, ko se je pokazalo, da morebiti vsi obrtniki v krškem sodnijskem okraji ne štejejo več nego kacij 30 pomočnikov. Obrtnijski stan v tem okraji ni močno zastopan; vseh obrtnikov je kacij 320, a tu so všeti vsi gostilničarji, skoro polovica, trgovci, kramarji itd.

V koliko zadrug naj bi se vsi ti združili, v tem so se s pomočjo umljivega razjasnila g. tajnika kmalu zjedini. Po njegovem predlogu osnovalo se bode troje zadrug: I. zadruga gostilničarjev in mesarjev bode obsegala kacij 130 obrtnikov. Začasnemu osnovalnemu odboru, ki bode pravila sestavil, volil se je za starejšino g. Fr. Gregorič v Krškem. II. zadruga bode obsegala vse trgujoče obrtnike, kacij 120; osnovalnemu odboru na čelu je začasno voljen g. Engelsberger v Krškem. III. zadruga obsegala bode pa vse ostale proste rokodelske in dopuščane obrti (okoli 100). Starejšina temu osnovalnemu odboru je voljen g. Rumpert v Krškem.

I. L.

Razne vesti.

— (V jama pala.) Iz Gere se z dné 9 t. m. poroča: Včeraj zvečer napravila sta tukaj bivajoči dijak H. in njegov prijatelj, sodnijski uradnik dr. S., izlet v bližnji Bieblach. Ker je bila uže tema nastala, vrnila sta se namesto po cesti po neki bližnjici, katera pelje čez vrt za neko tukajšnjo gostilno. Na tem vrtu je globoka jama, v kateri so prej kamen lomili, ne da bi bila ograjena. Ker se ni uže nič videlo, ko sta mlada človeka šla čez vrt, zgrešila sta stezo in sta oba pala v petnajst metrov globok prepad. Še le danes zjutraj dobili so delavci oba nesrečnika ter jih izvlekli na dan. Dijak H. bil je mrtev, sodnijski uradnik pa hudo poškodovan in nezavesten. Ta nesreča vzbuja vsestransko sočutje.

— (Strah v gledališči.) Iz Braunaua ob Inu se poroča z dne 12. oktobra: Včeraj zvečer igrali so v tukajšnjem gledališču diletantje na korist pogorelih v Windischgarstenu. Malo predno se je predstava končala začuje se klic, da gori. Vsled tega nastal je v gledališču takoj velik nemir, kajti mnogi mislili so, da je v gledališču nastal ogenj. Nekateri so tudi uže drveli proti izhodu in bila bi se lahko prigodila večja nesreča, ko bi ne bili pokazali igralci na odru tolike premišljenosti in hladnokrvnosti, da so takoj pomirili občinstvo. Gorelo je neko na samem stoječe poslopje, vendar je požarna bramba ogenj kmalu udušila.

— (Vejica na nepravem mestu.) Društvo strelcev v Varesu blizu Milana obrnilo se je pred nedolгим do ministerstva v Rim s prošnjo za kako podporo. Odgovor je kmalu prišel, in sicer zelo dovoljen, kajti v dotičnem pisanju stalo je, da se je društvu privolila svota 7,701 lir. Predstojništvo društva zahvalilo se je takoj brzojavnim potom ministerstvu za zelo zdatni dar. Ko pa se načelnik društva drugi dan podá k davkarji, prejel je v svoje nemalo začudenje namesto 7,701 samo 77,01 lir. Kakor se je pozneje pokazalo, bil se je minister v dotičnem pisanju na društvu zmotil in je vejico postavil na nepravo mesto. Sedaj se pa strelci jezó, da so se s svojo zahvalo prenaaglili.

Domače stvari.

— (Visoko ministerstvo za uk in bogočastje) dovolilo je, da se ustanovi na tukajšnjem gimnaziju pri četrtem razredu še tretji oddelek ter da se vsled tega še jeden suplent nastavi.

— (Odlikovanje.) Znani gorenjski čebelar gospod M. Ambrožič v Mojstrani dobil je letos zopet štiri odlikovanja, in sicer: V Kaadenu veliko sreberno svetinjo za zasluge, v Budimpešti veliko svetinjo za zasluge z diplomom, v Liegnitzu veliko sreberno državno

svetinjo in prvo odlikovanje v Charlottenburgu pri Berlinu. Gosp. Ambrožič ima uže nič menj nego 42 zlatih, srebrnih in bronastih svetinj. Kranjsko čebelarstvo sme ponosno biti na gosp. Ambrožiča.

— (Med vodstvom južne železnice in pa onih državnih železnic) pričele so se, poročajo „Nov.“, iz novega obravnave zaradi porabe južno-železniške proge med Ljubljano in Divačo. Od uspeha teh razgovorov bo odvisno, jeli bo država primorana med Škofjo Loko in Divačo delati novo, popolnem prosto zvezo svojih železnic, katera jim bo odprla neodvisen promet od severa do Jadranskega morja. Uže naprej pa je gotovo, da je za neodvisen promet na državnih železnicah najti le v zvezi državnih železnic po progi Škofja Loka — Divača.

— (Obdarovani živinorejci na živinski razstavi v Kranjski Gori) dne 12. oktobra 1885.

I. Za bike: 1.) Državno premijo in diplomom c. kr. kmetijske družbe gosp. Miha Razinger iz Podkorena; 2.) državno premijo in diplomom c. kr. kmetijske družbe g. Alojzij Schrey iz Jesenic; 3.) deželno premijo in diplomom c. kr. kmetijske družbe g. Primož Kocijančič iz Dovjega; diplomom c. kr. kmetijske družbe gospa Jerica Pečar iz Podkorena. II. Za telice: 1.) Državno premijo in diplomom c. kr. kmetijske družbe g. Andrej Willman iz Dovjega; 2.) državno premijo gosp. Simon Zima iz Dovjega; 3.) deželno premijo g. Josip Košir iz Belepeči; 1.) premijo občine Kranjska Gora g. Jakob Jančar iz Dovjega; 2.) premijo občine Kranjska Gora g. Franjo Cuznar iz Podkorena; 3.) premijo občine Kranjska Gora g. Josip Rabič iz Kranjske Gore; diplomom c. kr. kmetijske družbe g. Josip Krsnik iz Loga. III. Za krave: 1.) Državno premijo gosp. Janez Pleše iz Podkorena; 2.) državno premijo g. Blaž Artelj iz Kranjske Gore; 3.) deželno premijo g. Janez Cuznar iz Podkorena; 1.) premijo občine Kranjska Gora gosp. Jakob Košir iz Kranjske Gore; 2.) premijo občine Kranjska Gora g. Josip Robič iz Kranjske Gore; 1.) diplomom c. kr. kmetijske družbe g. Alojzij Schrey iz Jesenic; 2.) diplomom c. kr. kmetijske družbe g. Janez Jakelj iz Kranjske Gore.

— (Občinska volitev) Pri volitvi novega občinskega predstojništva v Tunjcah v kameniškem okraji bili so izvoljeni, in sicer županom Matej Krumpeštar, posestnik na Mlaki, občinskima svetovalcema pa Fran Grkman in Jurij Kosirnik, oba posestnika v Tunjcah.

— (Nesreča pri vodi.) Iz Vevč se nam piše: Dne 11. t. m. proti polnoči imelo je pri papirni tovarni več tovarniških delavcev, med njimi tudi Josip Žagar iz Javorja, in sicer pri jezu opraviti. Ker je bila namreč voda hudo narasla, skušali so zatvornico odpreti. Žagar stopi pri tem na neko bruno, a noga mu spodleti in on pade v vodo ter takoj izgine v peneh se valovih. Njegovega trupla še niso dobili. Ponosrečeni bil je še le 28 let star in je zapustil ženo in poldrugo leto starega otroka.

— (Otrok utonil.) Iz Kostanjevice se nam poroča: Dne 7. t. m. igralo se je več otrok iz vasi Drame ob Kolpi. Pri tem prekučne se dveletni sinek Ivana Kovačiča iz Drame v vodo in utone. Stariši otrokovi bodo se imeli zaradi svoje nepazljivosti pri sodnji zagovarjati.

Književnost.

Knjige družbe sv. Mohora.

(Konec.)

4.) Slovenski Pravniki. Pouk o najpotrebnejših zakonih. Spisal dr. Ivan Tavčar v Ljubljani. III. snopič. Str 305—400 v 8°. V tem snopiču nadaljuje se razprava o zastavnih pravicah, s katero se je končal lanski snopič, in pouk o služnostih sklepa četrti glavni del. Peti del razpravlja „O pogodbah in o osebnih zadevah sploh“. V tem zvezku se govori le o pogodbah, in sicer na str. 333—400 v devetih oddelkih. Gospod pisatelj razpravlja vso stvarino na lahko razumljiv način in v lepem jeziku. Ni nam treba posebej omenjati, da bode ta knjiga mnogo koristi prinašala našim kmetom in posestnikom, temveč tudi strokovnjaku pravniku bode služila dobro. Mi le obžalujemo, da se ni mogla letos cela knjiga dovršena izročiti družbinim udom. Pričakujemo pa to prihodnje leto, in sicer z natančnim in obširnimi stvarnim kazalom vred.

5.) Slovenske Večernice za pouk in kratek čas. Devetintrideseti zvezek. Str. 112 v 8°. Letošnje Večernice podajajo večjo povest „Dora“, katero je spisala neutrudna naša pisateljica Pavlina Pajkova. (Str. 3—81.) Povest se bere prijetno in je za ljudstvo pripravna. Gospa P. Pajkova je malo da ne med našo žensko inteligenco sama, ki se res z vse hvale vredno udanostjo trudi in prizadevja, da obogati naše uborno leposlovno literaturo ter poda tudi prostemu ljudstvu prijetnega berila. Ako pa še pisateljica ni našla povsod onega priznanja, ki ga zasluži, naj jo vzpodbuja k daljemu delovanju. — Potreben je sestavek od Iv. Steklase: „Prebivalci avstrijsko-ogerske države po narodnosti in veri.“ Ali bolj bi bil času primeren in zanimiv, ako bi ga bili takoj po ljudskem številjenji dobili udje v roko. Tem rajši pa bode naš kmet prebiral spis: „Stalne zvezde in nepremičnice“, ki mu na kratko nekatere zvezdne skupine razlaga. Gladko je pisan sestavek: „Nekoliko črtic o dragem kamenju in o biserih“ od Iv. Šubica, in beroč ga bode se marsikdo čudil, da tiči tako bogastvo v mrtvem kamenu.

6.) Koledar družbe sv. Mohora za navadno leto 1886. Str. 176 + 79 v 8°. Koledar podaje v drugem delu „Razgled po svetu“, ki je sicer letos kratko sestavljen, ali to zadostuje popolnoma za naše ljudstvo. Povest: „Dneva ne pové nobena pratika“ od g. Pavline Pajkove nas spomina na žalostne dneve, ko je potres porušil mestice Kasamičjolo. Med drugimi spisi omenjamo dveh od dr. Vošnjaka: Proti žganju, in Zakaj peša kmetski stan, od Janka Pajka: Kaj ljudje na naši zemlji jedó, od Janeza Majcigerja: Kako rastline zmrznejo in pozebejo, od I. Hribarja: O zavarovanju užitka ali pokojnin, in od A. Kodra: Pavola ali drevesna volna. Razven teh nahajajo se še smešnice, lovske kvante in druge drobnosti v Koledarji. — Prvi del sodrži imenik vseh udov. Najlepša pri kazen v razvitku našega narodnega življenja je gotovo naznanilo, da ima letos družba največje število udov. odkar obstoji. Ona šteje 29 590 družbenikov. Ker smo že o tem številu in o družbi došlih rokopiših poročali, omenimo zdaj le, da je imela družba 30 607 gold. 49 kr. dohodkov, stroškov pa 30 402 gld. 77 kr. Matična glavica znaša 17 298 gold. 79 kr. Letos je družba dosegla petindvajsetletnico po svojem prerojenju. To je lep čas, in družba ima lepo zgodovino za seboj. Kaj pripravno bi bilo, da bi se obširno in vsestranski opisalo njeno delovanje: postanek, narastek in sedanjí vrhunec. Zanimivo bi bilo videti, kako so udje naraščali in koliko jih je bilo vseh skupaj do zdaj; koliko knjig se je izdalo in kakošni sestavki so zagledali po družbi beli dan. Upamo, da nam bode odbor podal prihodnje leto obširno zgodovino o družbi ter po številkah dokazal njeno dobrotno delovanje.

Za bodoče leto je razpisal odbor 210 gld. za šest kračjih ($\frac{1}{2}$ tiskane pôle) izvirnih povestic, vsaki 35 gld., in 140 gld. za štiri poučne spise ($\frac{1}{2}$ pôle), vsakemu 35 gld. Rokopisi naj se določijo do dne 1. maja 1886. Tega kratkega poročila ne moremo dostojnejše končati, nego da izrečemo vsem družbinim poverjenikom in prijateljem presrečno zahvalo za njihov trud in delovanje. Le na njihovih močnih ramah stoji to lepo, krasno poslopje, katero naj se v bodoče kinča in diči na daleč okrog lepo našo zemljo slovensko. „Kres.“

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Budimpešta, 15. oktobra. Finančni minister predložil je danes v poslanski zbornici državni proračun za 1886. leto. Izdatki znašajo 344 651 674 gld., dohodki pa 329 790 397 gld., torej primanjkljaja 14 861 277 gld. Proti vanskemu letu je letos primanjkljaja za 2977514 gld. več.

Carigrad, 15. oktobra. Turčija izročila je predvčeranjim zopet poslanikom okrožnico gledé grških in srbskih oboroževanj. — Danes odpelje se 44 vagonov streliva v Adrianopolj. — Na okrožnico Turčije odgovarjajoča kolektivna nota poslanikov izročila se je včeraj vladi. V noti se obžalujejo dogodki v Plovdivu, izreka se nadeja, da se berolinska pogodba izven zdanjih mej ne bode kršila, Turčija da naj se drži zdanjega pomirljivega postopanja.

Belgrad, 14. oktobra. Iz Vidna se poroča: Srbski emigrant Pašić, kateri je od Ruščuka sim prišel ter hoče organizovati revolucijsko gibanje v Srbiji, prinesel je s seboj v ta namen 2000 izvodov revolucijskih proklamacij, katere so bile tiskane v Ruščuku. Pašić je naročil sinu Peko Pavlovića, naj organizuje nekaj čet, da čez Knjaževac napadejo Srbijo.

Plovdivo, 14. oktobra. Knez odšel je v notranje dežele ogledovat čete. Za njegove tridnevne odsotnosti poda se Karavelov v Sofijo, da predseduje ministerskemu svetu, kateri se bode bavil z obnašanjem Srbije. Povsodi je razširjena želja, naj bi se s to državo dosegel sporazum.

Atene, 14. oktobra. Minister za pomorstvo je odstopil zaradi prepira o vojnih pripravah. Po oficijelnih poročilih bode mobilizovana vojska znašala 70 000 mož.

Rim, 14. oktobra. V provinciji Palermo na koleri obolelo 134 oseb in umrlo 50, izmed teh 91 oseb obolelo in 42 umrlo v mestu Palermo; v provincijah Alessandria, Massa Carrara, Parma, Reggio Emilia in Rovigo obolelo 11 oseb in umrlo 4.

Madrid, 14. oktobra. Dokumenti glede Karolinskega vprašanja so še le včeraj odšli v Rim. Oficijelno posredovanje papeževu se prične takoj po izročitvi dokumentov.

Telegrafično borzno poročilo z dne 15. oktobra.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	80.65
„ „ „ srebro	81.20
Zlata renta	108.50
5% avstr. renta	97.80
Delnice narodne banke	858.—
Kreditne delnice	277.20
London 10 lir sterling	125.85
20 frankovec	10.05
Cekini c. kr.	5.96
100 drž. mark	61.85

Tuji.

Dne 13. oktobra.

Pri **Mallé**: Hasebek, Ortlieb, trgovca; Böhm, trg. potov., z Dunaja. — pl. Mor, c. kr. polkovnik, z obitelji, iz Gradca. — Ehrlich, župan, s sestro, iz Ugovic. — Medur, trgovčeva soproga, s hčerko, iz Gline. — Kupers, inženier, iz Ternice. — Holzer iz Gorice. — Mallner, lastnik hotela, z Bleda. — Esterl, uradnik, iz Železne Kaplje. Pri **Slonu**: Bausnitz; Almici s soprogo; Spitzer, trgovec, in Pollak, potov., z Dunaja. Pri **Južnem kolodvoru**: Fischer z Dunaja. — Thomann iz Gorice. — Skinar Helena iz Domžal. — Ross iz Ljubljane. Pri **Avstr. carji**: Malabotich, trgovec, iz Trsta.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
14. oktbr.	7. zjutraj	736.17	8.4	szpd. sl.	obl.	5.7
	2. pop.	738.57	12.2	svzh. sl.	„	dež
	9. zvečer	739.97	11.0	szpd. sl.	„	

Zavratnikov

vsake fasone, barve in kakovosti; kakor znano, je

največja zaloga
in najceneje nakupovanje

pri (59) 15

J. C. Hamann-u

Mestni trg.

Oznaniło

in reklame za vse časopise, strokovne novine in koledarje domačih in tujih dežel preskrbava reellno in najceneje uže celih 27 let obstoječa najstarejša firma Avstro-Ogerske v tej stroki: **A. Oppelk** na Dunaji (Stadt, Stubenbastei Nr. 2).

Uže 87 let obstoječa

ces. kralj. dež. priv.

tovarna za odeje in koce

od prejšnje firme

Lichtenauer-Jeva vdova & sinovi

razpošilja po svoji dunajski podružnici

konjske odeje

190 cm. dolge, 130 cm. široke v nepokončljivi kakovosti, temni podlagi in živimi obkrajki, komad po

1 gld. 65 kr.

uštevisi zavitek, torej brez stroškov.

Samo vsled ogromnega izdelovanja in velikanskega razpečavanja nam je možno, te **konjske odeje** prodajati v tako izborni kakovosti po tako neobičajno nizki ceni.

Razpošilja se proti povzetji. — Blago, ki ne ugaja, vzprejema se brez pomisleka nazaj. (158) 3—2

Pazi naj se natanko na adresu:

Podružnica:

Lichtenauer, Dunaj, VI., Stumpelgasse 47.

V našem založništvu je izišel na svetlo

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčič-eve.

Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1:75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-lepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova

knjigarna v Ljubljani.

Za prihodnje leto 1886.

V zalogi

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani

je izšla:

Slovenska

Pratika

za navadno leto 1886.

Cena eni Pratici 18 kr. — Razpečevalcem dajemo našo Pratico jako cenejše.